

Sygn. akt III CZ 25/11

POSTANOWIENIE

Dnia 18 maja 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa Konrada D.

przeciwko Univers - Art sp. z o.o.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 18 maja 2011 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 10 lutego 2011 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje wniosek o uzupełnienie orzeczenia do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2011 r. Sąd Apelacyjny uzupełnił postanowienie tego Sądu z dnia 21 stycznia 2011 r. o odrzuceniu apelacji pozwanego w ten sposób, że oddalił wniosek pełnomocnika powoda o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że pełnomocnik powoda ustanowiony z urzędu w odpowiedzi na apelację domagał się zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, jednakże nie zawarł w tej odpowiedzi wniosku o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, ani oświadczenia, że żądane koszty nie zostały zapłacone w całości, ani w części. Taki wniosek i oświadczenie złożył dopiero po podpisaniu postanowienia o odrzuceniu apelacji pozwanego, kończącego postępowanie w sprawie, a więc w myśl art. 109 § 1 k.p.c. po wygaśnięciu roszczenia o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej. Sąd uznał, że brak jest podstaw do przyjęcia, iż w sytuacji, gdy koszty takie obciążają przeciwnika procesowego, pełnomocnik ustanowiony z urzędu może ograniczyć się jedynie do żądania zasądzenia kosztów procesu od strony przeciwnej. Strona, dla której ustanowiono pełnomocnika z urzędu, nie ponosi bowiem kosztów związanych z jego ustanowieniem.

Powód wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego. Domagał się jego zmiany i zasądzenia od pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, ewentualnie przyznania pełnomocnikowi powoda ustanowionemu z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych, ewentualnie uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego, ewentualnie przyznania pełnomocnikowi powoda ustanowionemu z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Na podstawie § 21 i 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) w sprawie cywilnej, w której kosztami procesu został obciążony przeciwnik procesowy strony korzystającej z pomocy udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa, sąd przyznaje po wykazaniu bezskuteczności ich egzekucji. Ponadto zgodnie z art. 122 § 1 k.p.c. adwokat ustanowiony z urzędu ma prawo – z wyłączeniem strony – ściągnąć sumę należną mu tytułem wynagrodzenia i zwrotu wydatków z kosztów zasądzonych na rzecz tej strony od przeciwnika. Z treści powyższych przepisów wynika, że wyegzekwowanie przez adwokata ustanowionego z urzędu w całości należnych mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z kosztów procesu zasądzonych od strony przeciwnej skutkuje zaspokojeniem jego roszczenia w stosunku do Skarbu Państwa. Wówczas nie zachodzi potrzeba składania ani wniosku o przyznanie takich kosztów od Skarbu Państwa, ani przewidzianego w § 20 wspomnianego rozporządzenia oświadczenia, że nie zostały one uiszczone w całości, ani w części. Natomiast potrzeba taka zachodzi wówczas, gdy egzekucja przez adwokata należnych mu kosztów od strony przeciwnej jest nieskuteczna, albo skuteczna jedynie w części. Zatem błędna jest ocena Sądu drugiej instancji, że zarówno wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, jak i oświadczenie, iż koszty te nie zostały poniesione w całości, ani w części, muszą być złożone przed wydaniem orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie w sytuacji, gdy istnieje podstawa do zasądzenia kosztów procesu od strony przeciwnej na rzecz strony reprezentowanej przez adwokata ustanowionego z urzędu.

Z tych przyczyn, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zd. 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.